

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 155/2024-11

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **ATECHBAU s.r.o.**, Domky 254/5A, Zálesie, IČO 35 903 791, zastúpenej JUDr. Ľubošom Noskovičom, Konventná 5, Bratislava, proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3Cob/189/2022 z 15. novembra 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu bola 12. marca 2024 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľky vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na rovnosť pred zákonom podľa čl. 12 ods. 1 ústavy rozsudkom krajského súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľka navrhuje zrušenie napadnutého rozsudku, vrátenie veci krajskému súdu a priznanie náhrady trov konania.

2. Žalobca () sa podanou žalobou proti sťažovateľke ako žalovanej domáhal zaplataenia istiny vo výške 612,31 eur s príslušenstvom s poukazom na uzatvorenú poisťnú zmluvu, predmetom ktorej bolo povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. V tejto zmluve bolo dohodnuté ročné poisťné obdobie so štvrtročnou úhradou poisťného vo forme splátok poisťného, a to s použitím poštových poukázok, ktoré žalobca zasielal sťažovateľke pred dátumom splatnosti každej zo splátok. Splatnosť prvého poisťného bola stanovená na 9. apríl 2015, splatnosť druhého poisťného na 9. jún 2015, splatnosť tretieho poisťného na 9. september 2015 a splatnosť štvrtého poisťného na 9. december 2015. Podľa čl. 4 ods. 7 Všeobecných poisťných podmienok: „*Poistenie zodpovednosti zanikne tiež, ak poisťné nebolo zaplatené do jedného mesiaca od dátumu jeho splatnosti, resp. v prípade plnenia poisťného*

v štvrtročných splátkach, do jedného mesiaca od splatnosti celého poistného, ak pre takýto prípad nebola v poistnej zmluve dohodnutá dlhšia lehota pre zánik poistenia zodpovednosti.“

3. Okresný súd Bratislava III rozsudkom sp. zn. 23Cb/92/2020 z 9. marca 2022 rozhodol tak, že žalobe v plnom rozsahu vyhovel. Uviedol, že sťažovateľka nerozporovala uzatvorenie poistnej zmluvy ani skutočnosť, že poistné nebolo zaplatené a že prišlo k predmetnej poistnej udalosti. Termín „splatnosť celého poistného“ súd vyhodnotil ako zaplatenie ročného poistného toho ktorého kalendárneho roka štyrmi štvrtročnými splátkami, z čoho je zrejmé, že splatnosť takéhoto poistného v zmysle čl. 5 ods. 5 všeobecných poistných podmienok žalobcu nastala splatnosťou prvej splátky poistného príslušného kalendárneho roka, pričom každá ďalšia splátka poistného bola splatná v deň, ktorý sa číslom zhoduje s dňom začiatku poistenia. K zániku poistenia zodpovednosti podľa okresného súdu prišlo formou omeškania žalovaného s platením poistného v prípade plnenia poistného v štvrtročných splátkach do jedného mesiaca od splatnosti celého poistného, pretože pre takýto prípad nebola v poistnej zmluve dohodnutá dlhšia lehota pre zánik poistenia zodpovednosti. Nezaplatenie ktorejkoľvek splátky počas príslušného kalendárneho roka znamenalo nezaplatenie ročného poistného až v okamihu, keď mala byť uhradená posledná štvrtá štvrtročná splátka. Teda, podľa súdu bola sťažovateľka povinná zaplatiť štyri štvrtročné splátky, pričom posledná bola splatná 9. decembra 2017, a nezaplatením ktorejkoľvek zo splátok po uplynutí jedného mesiaca od splatnosti celého poistného (ktorým bola štvrtá splátka), teda uplynutím jedného mesiaca od 9. decembra 2017, prišlo k omeškaniu sťažovateľky s platením poistného, a preto zaniklo poistenie zodpovednosti sťažovateľky.

4. Krajský súd napadnutým rozsudkom prvostupňové rozhodnutie potvrdil. Odvolací súd potvrdil, že to, či sa žalovaný ako poistník dostal do omeškania s platením ročného poistného, sa dalo určiť až uplynutím jedného mesiaca po splatnosti poslednej štvrtročnej splátky, teda splatnosť poistného za rok 2017 a prípadné omeškanie sťažovateľky s platením poistného za tento kalendárny rok sa dalo stanoviť až 9. januára 2018. Nezaplatením čo i len jednej štvrtročnej splátky najneskôr do 9. januára 2018 prišlo nielen k omeškaniu s úhradou splátky poistného, ale je možné konštatovať aj omeškanie s úhradou celého ročného poistného. Zároveň odvolací súd konštatoval, že sťažovateľka nepreukázala, že by tretiu dlžnú splátku poistného zaplatila do 9. januára 2018. Sťažovateľkou predložené doklady o zaplatení neakceptoval, pretože neboli splnené podmienky pre novoty v odvolacom konaní podľa § 366 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

II.

Argumentácia sťažovateľky

5. Sťažovateľka namieta, že napadnutý rozsudok je arbitrárny a nepreskúmateľný, pretože odvolací súd v ňom riadne neskúmal a nedal ústavne konformné odpovede pri posúdení právnych a skutkových záverov prvostupňového súdu a nezohľadnil jej právne a skutkovo relevantné argumenty.

6. Základný procesný útok žalobcu podľa sťažovateľky spočíval v tom, že žalovaný sa mal dostať do omeškania s úhradou poistného už nezaplatením čo i len jednej zo štvrtročných splátok. Podstatné teda podľa žalobcu bolo, či bolo uhradené poistné v čase poistnej udalosti. Naopak, sťažovateľka namietala, že omeškanie bolo možné posúdiť najskôr 9. januára 2018. To bolo medzi stranami sporné, avšak podľa sťažovateľky nebolo sporné, že jednotlivé splátky poistného

napokon boli uhradené, a preto uvedenú skutočnosť v konaní nepreukazovala (keďže to ani žalobca nerozporoval). Žalobca uvedené prvýkrát rozporoval až v písomnom vyjadrení k odvolaniu sťažovateľky v odvolacom konaní, na čo reagovala sťažovateľka predložením dokladov o zaplatení, ktoré však neboli odvolacím súdom akceptované. Sťažovateľke odvolací súd vytýkal, že v konaní pred súdom prvého stupňa nepreukázala skutočnosť, ktorá v konaní vôbec nebola spornou. Tým bola podľa sťažovateľky porušená aj zásada rovnosti zbraní.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05). Za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým osobám zaručuje, sú primárne zodpovedné všeobecné súdy. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, III. ÚS 114/2010), a ako nástroj ochrany základných práv a slobôd nastupuje až po vyčerpaní všetkých dostupných efektívnych prostriedkov na ochranu práv uplatniteľných v zhode so zákonom v systéme orgánov verejnej moci (III. ÚS 117/2000).

8. Každý, kto namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a predtým, ako podá sťažnosť ústavnému súdu, musí požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (IV. ÚS 128/04, II. ÚS 363/2011).

9. Sťažovateľka namieta arbitrárnosť napadnutého rozsudku, keď krajský súd mal pochybiť v prvom rade tým, že svoje rozhodnutie oprel o nepreukázanie skutočnosti sťažovateľkou, ktorá nebola medzi stranami spornou a neskôr predložené dôkazy neakceptoval. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pokiaľ sťažovateľka namieta, že neakceptovaním predložených dôkazov a naopak akceptovaním argumentácie žalobcu súd porušil jej právo na súdnu ochranu, potom ústavný súd konštatuje, že vo veci mohla a mala podať dovolanie.

10. Rovnaký záver možno urobiť pokiaľ sťažovateľka podanou ústavnou sťažnosťou namieta svojvoľnosť, či arbitrárnosť napadnutého rozhodnutia. V tejto súvislosti už ústavný súd vyslovil, že pokiaľ rozhodnutie odvolacieho súdu v podstatných bodoch nespĺňa požiadavky vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru (vrátane nedostatočného odôvodnenia súdneho rozhodnutia) v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, zodpovedá táto okolnosť dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP (II. ÚS 281/2017).

11. Podľa názoru ústavného súdu bolo dovolanie v tomto prípade účinným právnym prostriedkom, ktorý zákon poskytuje účastníkovi na ochranu jeho práv a právom chránených záujmov. Jeho využitie je v zmysle § 132 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ústavy,

a teda i podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom (pozri napr. I. ÚS 115/02).

12. Z podanej ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka tento právny prostriedok, ktorý jej zákon poskytuje na ochranu práva, ktorého porušenie namietala v konaní pred ústavným súdom, nevyužila. Nevyužitie zákonnej možnosti podať dovolanie nemožno nahradzovať ústavnou sťažnosťou podanou ústavnému súdu, ktorý môže založiť svoju právomoc na konanie o nej až vtedy, ak fyzická osoba alebo právnická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv; a túto možnosť sťažovateľka v tomto prípade mala.

13. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako neprípustnú.

14. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. marca 2024

Peter Molnár
predseda senátu